Euroopa Parlament
2019-2024

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2023/0334(NLE)

14.2.2024

***

SOOVITUSE PROJEKT

nõukogu otsuse eelnõu kohta Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, liidu nimel sõlmimise kohta
(13936/2023 – C9-0462/2023 – 2023/0334(NLE))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Paulo Rangel

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

Lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 6

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

nõukogu otsuse eelnõu kohta Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, liidu nimel sõlmimise kohta
(13936/2023 – C9-0462/2023 – 2023/0334(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (13936/2023),

– võttes arvesse Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu eelnõu (mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027) liidu nimel sõlmimise kohta (13935/2023)[1],

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõikele 2, artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a ning artikli 218 lõikele 7 (C9-0462/2023),

– võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitust (A9-0000/2024),

1. annab nõusoleku kokkuleppe sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Liechtensteini Vürstiriigi valitsusele ja parlamendile.

[1] ELT L, 2024/200, 4.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2024/200/oj

SELETUSKIRI

a. Taustainfo

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu aastateks 2021–2027, võeti vastu 7. juulil 2021.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse eesmärk on pakkuda rahalist abi neile (liikmes)riikidele, kes kohaldavad Schengeni *acquis*' välispiire puudutavaid sätteid. Sellega arendatakse edasi Schengeni *acquis*'d, milles osalevad Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riigid (edaspidi „Schengeni lepinguga ühinenud riigid" või „ühinenud riigid").

18. augustil 2021 teatas Liechtensteini Vürstiriik oma otsusest nõustuda piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse sisuga ning rakendada seda oma õiguskorras.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 7 lõikes 6 on sätestatud, et täpsustamaks Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riikide piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalemise laadi ja tingimusi, töötatakse kooskõlas nende riikide Schengeniga ühinemise lepingute asjaomaste sätetega välja vastav kord. See kord töötatakse välja sellise lepingu vormis, mille liit sõlmib Schengeni lepinguga ühinenud riigiga vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 216.

21. veebruaril 2022 volitas nõukogu komisjoni alustama Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga läbirääkimisi[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1148[2] kohaselt sõlmitava korra üle, millega täpsustatakse kõnealuste riikide osamakseid ja vajalikke täiendavaid reegleid nende osalemiseks Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks olevas piirihalduse ja viisapoliitika rahastuses aastateks 2021–2027, sealhulgas sätteid, millega tagatakse liidu finantshuvide kaitse ja Euroopa Kontrollikoja auditeerimisalane pädevus. Liechtensteini Vürstiriigiga peetud läbirääkimised viidi edukalt lõpule ning leping parafeeriti 16. juunil 2023.

Komisjon esitas nõukogule 29. septembril 2023. aastal ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta.

13. novembril 2023 võttis nõukogu vastu otsuse Euroopa Liidu ja Liechtensteini Vürstiriigi

---

[1] Nõukogu 21. veebruari 2022. aasta otsus (EL) 2022/442, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga, et sõlmida Euroopa Liidu ja nimetatud riikide vahel lepingud, mis käsitlevad täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga (ELT L 90, 18.3.2022, lk 116).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

vahelisele lepingule, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta. Lepingule kirjutati alla 28. novembril 2023. aastal Brüsselis.

Nõukogu palus 4. detsembril 2023. aastal Euroopa Parlamendil anda nõusolek ülalnimetatud kokkuleppe sõlmimist käsitlevale nõukogu otsuse eelnõule.

b. Raportööri seisukoht

Integreeritud Piirihalduse Fondi osana loodud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu on Schengeni *acquis*' eriotstarbeline vahend, millega tagatakse tugev ja tulemuslik Euroopa integreeritud piirihaldus välispiiridel, samal ajal säilitades täielikus kooskõlas liikmesriikide ja ühinenud riikide põhiõigustealaste kohustustega inimeste vaba liikumise selle piires, ning toetatakse ühise viisapoliitika ühetaolist rakendamist, aidates seeläbi kindlustada liikmesriikide ja ühinenud riikide kõrgetasemelise julgeoleku ning tugevdades Schengeni ala üldist toimimist.

Raportöör nõustub, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus pakub võimaluse võtta meetmeid jagatud, otsese või kaudse eelarve täitmise raames, ning et käesoleva lepinguga tuleks tagada, et kui Liechtensteini Vürstiriigis kasutatakse millist tahes neist meetoditest, toimub see finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohaste liidu põhimõtete ja reeglitega kooskõlas.

Ühtlasi leiab raportöör, et võttes arvesse Schengeni *acquis*' konkreetset olemust ja selle ühtse kohaldamise tähtsust Schengeni ala terviklikkuse jaoks, tuleks kõiki programmide juhtimise suhtes kohaldatavaid reegleid kohaldada Liechtensteini Vürstiriigi suhtes samamoodi nagu ELi liikmesriikide suhtes.

Raportöör on seisukohal, et ühinenud riikidega tehtava koostöö raames ametlike, õiguslikult siduvate kokkulepete sõlmimine muud liiki kokkulepete sõlmimise asemel on ülimalt oluline, et tagada sellise koostöö läbipaistvus ning selle avalik kontroll ja demokraatlik järelevalve. See on eriti oluline ELi eelarve kasutamise puhul.

Lisaks tuleks järgida ka muid erisätteid. Schengeni assotsieerimislepingute kohaselt peab Liechtensteini Vürstiriik täielikult aktsepteerima liidu meetmeid, sealhulgas piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrust, mis arendavad Schengeni *acquis*'d või tuginevad sellele, samuti võtma vajalikke meetmeid, et tagada vastavus finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohastele sätetele, mis on sätestatud ELi toimimise lepingus ja ELi toimimise lepingul põhinevas liidu õiguses.

Samuti nähakse lepingutega ette konkreetne mehhanism Liechtensteini Vürstiriigiga sõlmitud lepingute kiireks kohandamiseks juhul, kui lepingute rakendamise jaoks olulistes liidu õigusaktides, nagu finantsmääruses ja ühissätete määruses, tehakse muudatusi. Lepinguga tagatakse ühtlasi, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastu vahehindamise käigus arvestatakse asjaoluga, et Schengeni lepinguga ühinenud riigid hakkasid osalema hiljem.

Lisaks kehtivad eelarve- ja finantskontrollide valdkonnas liikmesriikide suhtes horisontaalsed kohustused (nt kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF), Euroopa Prokuratuuri ja

komisjoni pädevus), mis tulenevad kas otse aluslepingust või teisestest liidu õigusaktidest, sealhulgas eespool nimetatud ühissätete määrusest. Liikmesriikide suhtes kohaldatakse neid kohustusi niigi, mistõttu ei ole neid piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruses eraldi sätestatud. Seega tuleb Liechtensteini Vürstiriigile need kohustused laiendada kõnealuse lepinguga.

Leping sisaldab ka sätet Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kohta.

Kokkuvõttes leiab raportöör, et on asjakohane sõlmida leping, milles sätestatakse täiendavad normid, mis on vajalikud Liechtensteini Vürstiriigi osalemiseks integreeritud piirihalduse fondi osaks olevas piirihalduse ja viisapoliitika rahastus programmitöö perioodiks 2021–2027 kooskõlas määruse (EL) 2021/1148 (edaspidi „piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus“) artikli 7 lõikega 6.

Eespool öeldut silmas pidades soovitab raportöör parlamendil anda nõukogu otsuse eelnõule nõusolek, ja teeb parlamendi presidendile ülesandeks edastada parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.